[1]वालः-वारः-वालिः, वलिः-[2]वली, वलिनः, [3]वलीकम्, वलिभः, वलभी, [4]वालाकिः, [5]वल्मीकम्, वलिः, [6]वल्कः, [7]वलाका–वलाकी, [8]वलूकम्, [9]वलयम्; इत्यादिकानि रूपाण्यधिकान्यत्रेति विशेषः।

(1569) "**वल्क परिभाषणे**" (X-चुरादिः-1571. सक. सेट्. उभ.)

'**इवल्क**' इति **मैत्रेयादयः**। '**—भाषणे**' इति **चन्द्रजैनकाश-कृत्स्नकातन्त्रादयः**।

वल्ककः-ल्किका, विवल्कयिषकः-षिका; वल्कयिता-त्री, विवल्कयिषिता-त्री; इत्यादीनि रूपाणि सर्वाण्यपि चौरादिक**चर्चयति**वत् (507) बोध्यानि। निष्ठायां वल्कितं-तः-तवान् इति। [A]**वल्कलम्**=वृक्षत्वक्।

(1569-A) "**वल्क दर्शने**" (X-चुरादिः-1916. सक. सेट्. उभ.) सर्वाण्यपि रूपाणि **चर्चयति**वत् (507) ऊह्यानि। **क्षीरस्वामिमाधवादयः** न पठन्ति।

---

1. संज्ञायाम् 'हलश्च' (3-3-121) इति करणे घञ्प्रत्यये रूपमेवम्। '**वालमूल—**' (वा. 8-2-18) इत्यादिना पक्षे रः। तेन रूपद्वयं बोध्यम्। **वालः**=केशः, पुच्छम् च। **वालिः**=देवेन्द्रस्य पुत्रः।
2. इन्नन्तात् 'कृदिकारादक्तिनः' (ग. सू. 4-1-45) इति वा ङीष्।
3. वलति आवृणोतीत्यर्थे 'अलीकादयश्च' (द. उ. 3-43) इति ईकन्प्रत्ययः। '**वलीक**नीव्रे पटलप्रान्ते' **इत्यमरः**।
4. वलाकाया अपत्यमित्यर्थे 'बाह्वादिभ्यश्च' (4-1-96) इतीञ्प्रत्यये रूपम्।
5. 'अलीकादयश्च' (द. उ. 3-43) इत्यत्र ईकनन्तो निपातितः। मुमागमोऽपि निपातनादेव। 'वामलूरुश्च नाकुश्च **वल्मीकं** पुन्नपुंसकम्' **इत्यमरः**। वल्मीके भवः इत्यर्थे अण्प्रत्यये इञि च **वाल्मीकिः**=आदिकविः श्रीमद्रामायणस्य कर्ता।
6. '**शुकवल्को**ल्काः' (द. उ. 3-20) इति कप्रत्यये निपातितः। **वल्कः**=वासः, तरुत्वक् च।
7. '**वलाकादयश्च**' (द. उ. 3-32) इत्याकप्रत्यये, टापि च रूपमेवम्। **वलाका**=पक्षिजातिः। वलाका अस्य सन्तीति 'व्रीह्यादिभ्यश्च' (5-2-116) इति मत्वर्थे इनिः।
8. '**वलूकः**' [व्यलूकः] (द. उ. 3-45) इत्यूकप्रत्यये निरूढः। **वलूकम्**=उत्पलद्रव्यम्।
9. '**वलिमलितनिभ्यः** कयन्' (द. उ. 8-10) इति कयन्प्रत्यये रूपमेवम्। **वलयम्**=आभरणविशेषः। 'कटकं **वलये** सानौ' **इत्यमरः**।

A. '...**वल्कलेना**पि तन्वी किमिव हि मधुराणां मण्डनं नाकृतीनाम्।' शाकुन्तले-1-20